Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САНТА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 нүүмүрүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҐЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҐЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 8 (6144) | 1985 сыл. Тохсунньу 17 күнэ чэппиэр | Сыаната 3 харчы.

1985 сыл олунньу 24 күнэ ★ Баскыһыанньа

РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардар

БЫЫБАРДАРЫ ҮЛЭНЭН ДОСТОЙНАЙ БЭЛЭХТЭРДЭЭХ КӨРСҮӨҐҮҤ!

РАЙСОВЕТ СЕССИЯТА

Бүгүнэ, 1985 сыл тохсунньу 16 күнүгэр, буолбут народнай депутаттар XVIII мунньахтаах ороҥуоннаах Советтарын уочарата суох сессията тэрээһин боппуруостары көрдө.

Сессия ороҥуон тас оттуҥар атын үлэҕэ бөрбөчүнэн депутат таб. М. Е. Пермякову райсовет исполкомун председателин эбээһинэһиттэн босхолоото.

Райсовет исполкомун председателинэн, исполком чилиэнигэр кыллаҥыллан туран, бу иннинэ ССКП райкомун иккис секретарынан үлэлээбит депутат **Семен Петрович Макаров** бөҕөргө сананан тиллэлинэ.

Сессия үлэтигэр Саха АССР Министрдэрин Советын Председателин солбуйаччы таб. **Е. П. Уваров** кытыынна.

ССКП РАЙКОМУН ПЛЕНУМА

1985 сыл тохсунньу 16 күнүгэр ССКП райкомун пленума буолла.

Пленум **тэрээһин боппуруостары** көрдө.

Атын үлэҕэ бөрбөчүнэн таб. С. П. Макаров ССКП райкомун иккис секретарын эбээһинэһиттэн босхолоннор.

Пленум ороҥуон тас оттуҥар атын үлэҕэ бөрбөт таб. М. Е. Пермякову ССКП райкомун бюротун чилиэнинэ эбээһинэһиттэн босхолоото.

ССКП райкомун бюротун чилиэнинэн уонна иккис секретарынан, бюро составыгар киллэриллэн туран, таб. **Иннокентий Николаевич Аммосов** быыбарданна.

Пленум үлэтигэр ССКП обкомун бюротун чилиэнитэр кандидат, Саха АССР Министрдэрин Советын Председателин солбуйаччы таб. **Е. П. Уваров** кыттыыны ылла.

Чааскы Улуу Кыайыы 40 сылын көрсө чааскы

Юбилейнай вахта

Сүүрбэ өһүс нэдиэлэтэ (тохсунньу 17—23 күннэрэ)—Польшаны босхолоохун 40 сыла туолуутугар ананар.

Ороҥуонньаары сибээс үөлэн телефоннай станциятын коллектива аспыт сылларыгар былаанын 104 бырыһыан толорбута. Ити уопсай ситиһиигэ телефонистка, сельсовет депутатта Вера Седалищева (снимокка) үтүөлээ-өгөлөө кырата суох.

П. Оконешников фотота.

Үүт-ас збиллэр

МУГУДАЙ. Аспыт сылы үчүгэй кэрдэрүүлэрдээх түмүктэзбит комсомолка Анна Толстоухова старшайдаах «Кэскил» комсомольскайыччат фермаҕа билиҥнитэ 30-са ынах тереетэ. Ынахтар күннэ үстэ ыаналлар.

Ити түмүгэр бу сэттэ ыаннааксыттаах ферма күннэ 5,5 центнер үүтү ыыр буолла.

Ыаннааксыттар кыстыгы хас биирдии фуражнай ынахтан 1001-дии кг уруг илгэни үрүлүтэн түмүктүүргэ соруйтаналлар.

Л. АММОСОВА.

ДЕПУТАТТАРГА КАНДИДАТТАРЫ ТУРУОРУУ

Саха АССР Верховнай Советыгар

Сылаҥнааҕы сельскай Культура дьиэтигэр буолбут «Чурапчы» совхоз рабочайдарын, инженернай-технической үлэһиттэрин уонна сулууспалаахтарын быыбар иннинээҕи мунньахтарыгар эдэх киһи мунньунна.

Мунньары совхоз профсоюзнай комитетын председателэ К. В. Макарова аста. ССКП райкомун тэрийэр отделын сэбиэдиссэйэ Г. И. Адамов РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарын уонна олохтоох Советтар быыбардарыгар болсоҕоннор ороҥуонна үрдүк политическай уонна үлэҕэ ыраа котоҕуллуу быыһыгар-майгыгар бара турарын, үлэ коллективтара бу күннэргэ аспыт сыл түмүктэрин сиһилии дьүүлэһэллэрин, пятилетка бүтэһик сылыгар саҥа кирбиилэри баалаталлэрин уонна олору хаалбаҥа суох ылар туһугар социалистическай куоталаһыны киэҥник тэнитэллэрин туһунан кэпсээтэ.

Тылы совхоз баһылыгын шофера, ороҥуоннаары Совет депутата А. Е. Сивцев ылар. Кини Саха АССР Верховнай Советын быыбарыгар 125 №-дээх Сылаҥнааҕы уокурукка депутакка кандидатынан ССКП райкомун бастакы секретаря **Илья Павлович Листиковы** туруорар. Арааттар итиитэн салгыы таб. И. П. Листиков олорбун уонна үлэтин туһунан сиһилии капсиар.

— Ороҥуоннаары партийнай тэриллэ салайаччытын быыһыттан,—диэтэ кини түмүгэр,— И. П. Листиков ороҥуон экономикатын уонна культуратын салгыы саймнарыыга эдэҕэ оногор, кини норуот үрдүк итэҕэлин чиэстээхтик толороругар бүк эрэнэбит.

Итиитэн салгыы мунньахха тыл аппит совхоз Сылаҥнааҕы отделениетын партийнай тэриллэтин секретаря Б. П. Баишев, Арыллах отделениетын суосҥуутэ, XXXI уобаластаары комсомольскай конференция делегата Л. В. Каженкина, Кытаанах орто оскуолатын учуутала И. Н. Попов, үлэ ветерана, «Бочуот Знака» орден кавалера Ф. В. Макаров таб. И. П. Листиков кандидатураҕын истиҥник өйүүлэрин биллэрдилэр уонна совхоз үлэһиттэрэ, тыа сирин интеллигенцията пятилетканы достойнайдык түмүктүүр иннин ударнай вахтаҕа көхтөөхтүк туруммуттарын, быыбардары көрсө бэйэлэриттэн үрдэтиллибит социалистическай обязательствалаары ылынан үлэлиилэрин туһунан мөтөччүннэрдилэр. Кинилэр барыта республика государственнай былаанын үрдүкү органыгар туруоруллубут депутакка кандидаты өйүүрэ ыныырдылар.

Мунньах кыттыылаахтара Саха АССР Верховнай Советын быыбарыгар 125 №-дээх Сылаҥнааҕы уокурукка депутакка кандидатынан **Илья Павлович Листиковы** туруорар туһунан уураахы бөҕөргө сананан ылынныылар.

И. ФИЛИППОВ.

Ороҥуоннааҕы Совекка

Туһаанныах үлэ коллективтарынан ороҥуоннааҕы Совет депутаттарыгар кандидаттарынан туруорулуннулар: 48 №-дээх уокурукка—Чурапчытаатаары дизельнай электростанция начальника **Сергей Антонович Фуртатов**, 9 №-дээх уокурукка—«Чурапчы» совхоз Арыллаахтаары отделениетын ыаннааксыта **Михаил Иннокентьевич Иванов**, 50 №-дээх уокурукка—эт-түү комбинатын лаборанта **Февронья Филипповна Спиридонова**, 24 №-дээх уокурукка—Эрилик Эристин аатынан совхоз прораба **Афанасий Михайлович Кириллин**, 47 №-дээх уокурукка—Чурапчы арыс кыыстаах оскуолатын учуутала **Тамара Семеновна Евграфова**, 8 №-дээх уокурукка—Субуруускай аатынан совхоз директора **Анатолий Васильевич Ефремов**, 11 №-дээх уокурукка—«Чурапчы» совхоз Кылаҥнааҕы отделениетын ыаннааксыта **Мария Павловна Решетникова**, 15 №-дээх уокурукка—райсовет исполкомун председателин солбуйаччы, райплан председателэ **Петр Гаврильевич Кириллин**, 40 №-дээх уокурукка—почтовай сибээс оператора **Татьяна Егоровна Федорова**, 1 №-дээх уокурукка—райсовет исполкомун социальнай хаалчыйыыта отделын сэбиэдиссэйэ **Степан Аланасьевич Попов**, 23 №-дээх уокурукка—ороҥуоннааҕы агропромышленнай холбоһук советын председателэ **Алексей Алексеевич Шадрин**.

Сельскэй Советтарга

Кытаанах сельсоветыгар 13 №-дээх уокурукка—тракторист **Иван Иннокентьевич Коркин**, 16 №-дээх уокурукка—шофер **Петр Федотович Максимов**, 2 №-дээх уокурукка дьаһыла-сад сэбиэдиссэйэ **Софья Николаевна Сорокоумова**, 14 №-дээх уокурукка ыаннааксыт **Саргылана Николаевна Потапова**, 4 №-дээх уокурукка—«Чурапчы» совхоз отделениетын механика **Павел Николаевич Скрябин** туруорулуннулар.

Чурапчы сельсоветыгар депутаттарга кандидаттарынан аатаннылар: 35 №-дээх уокурукка—«Якуткоммуннергоз» участаагын диспетчера **Лена Петровна Красильникова**, 29 №-дээх уокурукка—дьаһыла-сад сэбиэдиссэйэ **Анастасия Афанасьевна Фомина**, 14 №-дээх уокурукка—Чурапчытаатаары универмаг продавеца **Матрена Николаевна Матвеева**.

Хадаар сельсоветын депутаттарыгар кандидаттарынан 3 №-дээх уокурукка тракторист **Афанасий Иннокентьевич Андросов**, 10 №-дээх уокурукка ыаннааксыт **Марфа Васильевна Никитина**, 5 №-дээх уокурукка ветфельдшер **Федора Дмитриевна Никонова**, 14-дээх уокурукка Уорба бириигэдэтин бригадынныра **Петр Николаевич Григорьев**, 15 №-дээх уокурукка Эрилик Эристин аатынан совхоз Хаадааардаары отделениетын управляющайа **Петр Павлович Тарасов** туруорулуннулар.

Кылаанныах сельсоветыгар депутаттарга кандидаттарынан туруорулуннулар: 5 №-дээх уокурукка—«Чурапчы» совхоз Арыллаахтаары отделениетын суосҥуута **Юрий Аркадьевич Филиппов**, 1 №-дээх уокурукка—иҥи отделение ыаннааксыта **Марфа Васильевна Каженкина**, 4 №-дээх уокурукка—эмиэ иҥи отделение рабочайа **Дмитрий Лукич Попов**.

Сылаҥ сельсоветыгар 11 №-дээх уокурукка Ойбон Куел фермаҕын старшай ыаннааксыта **Надежда Давыдовна Дьячковская**, 8 №-дээх уокурукка отделение аэотехника **Константин Семенович Макаров**, 19 №-дээх уокурукка ыаннааксыт **Матрена Дмитриевна Никифорова**, 20 №-дээх уокурукка совхоз отделениетын управляющайа **Егор Егорович Борисов**, 7 №-дээх уокурукка сельсовет исполкомун председателэ **Борис Пахомович Баишев** туруорулуннулар.

Быыбар иннинээҕи маассабай-политическай үлэ

Чурапчытаабы киниигэмит библиотечнай система Хатылыытаабы филиалыгар старшай библиотекарынан ССРС Культуратын туйгуна Мария Петровна Кустинова үлэлиир.

Филиал бу күннэргэ быыбардары көрсө аналлаах мунньуту тэрийдэ. Онтон агитатордар, быыбардааччылар назыйар литератураларын булан туһаналлар.

Снимокка: (хаҥастан) быыбардааччылар Е. Л. Говорова, С. Л. Говоров, С. Е. Чичигинарова уонна М. Н. Павлова библиотекаҕа.

Активы түмэн

Хоптоҕо Дириҥэ—800-чаҕа быыбардааччылаах оройуон биир улахан бөҕүөлэгэ. Эрилик Эристин аатынан совхоз киин үөһээйбэта. Манна быыбардары көрсө агитационнай-маассабай үлэни ыытыыга бухгалтер М. П. Пинигина салайааччылаах агитпункт тэриллэн үлэлиир. Агитпунктка 22 агитатор сыһыарыллыбыт.

Сельскай Культура дьиэтигэр туспа хос бэриллэн агитпункт активистара үлэни саҕалаабыттар. Быыбарга аналлаах киэргэтии ситэриллибит. Быыбар туһунан Сокуоннар, хаһыаттартан кырыллан мунньуллубут матырыйаалларбаах паапкалар, туспарай оҥоһуулаах стендэлэргэ мыаҥыыттар. Учаастак эдэр быыбардааччыларыгар аналлаах мунньук тэриллибит.

Иккиэн кинэбэхтик, барыта уурбут-туппут курдук киһини тардар гына оҥоһуллубут агитпункт хоһуогар сибиэһэй хаһыаттары, сурунааллары кытта билсиһиэхха, саахыматтыахха, дуобаттыахха сөп. Агитпункт агитационнай-маассабай үлэни дьон өлөрөр сирдэриэн тэрийэн ыытар.

А. СЛЕПЦОВ.

Агитзоналарга киинэн

Дойду, республика уонна оройуон 1985 сылга экономическай-социальнай сайдыыларын былаанарыгар, пятилетка тордус сылыгар совхоз үлэтин түмүктэрин, итиэннэ иннинэ соруктарын, быыбардар туспарыгар иккэ тогуз семинардар ыытылыннылар.

Бу күннэргэ агитзоналар занятиелларыгар советскай быыбардыыр система, быыбар Сокуоннарын туспарыгар бесиэдэлэр оҥоһулуннулар. Соторутааҕыта уопсай бир политкуҥэ «Быыбартан быыбарга: барыта дьон үйэтин туһугар» диэн темаҕа ыытыллыбыт лекциялаҕа элбэх киһи сылдьыбыт.

И. ФИЛИППОВ.

КИИНЭҺЭ БОЛҺОМТОНУ КҮҮҺҮРДҮӨХХЭ

Дьону идэйнай, сиэр-майгы өттүнэн уонна эстетическай өттүнэн киноискусство оруола улэлиир.

ССКП Киин Комитетын, ССРС Министерларын Советын 1984 сыл бас ыйынааҕы «Кинофильмлэр идэйнай, уус-уран таһымнарын үрдэтэр уонна кинематография материальнай-техническай базатын бөҕөргөтөр дьаһаллар туспарыгар» уураахтарыгар олоҕуран РСФСР Министерларын Советэ уонна ССКП обкомун бюрата, Саха АССР Министерларын Советэ аналлаах уураахтары ылыммыттара. Уураахтарга, чуолаан, партийнай, советскай органнар киинэ үлэтин, киин материальнай базатын бөҕөргөтүү бөҕөруоластарын ахсаабат болҕомтоҕо, хонтуруолуга ылыллыахтаахтарын туһунан этиллибит.

Оройуон нэһилиэнньэтин киниэнэн хаарыйыыта барыта 60-тан тахса үлэһит, 1 кинотеатр, 26 киноустановкалар улаханнаалар. Кинофикатордар 1984 сылларыгар социалистическай обязательстволарын болдьоҕун иннинэ, ахсыныы 10 күнүгэр, толорбуттара. Ол иһигэр былааннар киниэни көрдөрүү күүгэр 102,9, сеансы биэриигэ 107, көрөөччүү хабыыга 116,5, үбү киллэриигэ 104,8 бырыһыан толорулуннубуттара.

Оройуон киноустановкалара иккэ болоххо арахсан куоталаһаллар. 1984 сыл түмүгүнэн бастаны болоххо кыайылыыахтарынан: Чараҥнаабы (старшай киномеханик В. Д. Макаров), Болтоҥотоону (А. В. Петрова), Болугүрдаабы (А. С. Абрамова), иккис болоххо Төлөй Дириҥнээҕи (В. В. Смирников), Үрах Күөрэтээҕи (А. А. Ефимова), промкомбинаттаабы (Е. Т. Неустроев) киноустановкалар буоллулар. «Маарыкчаан» кинотеатр, интернат-оскуола, Сылаҥ, Чакыр, Одьулуун, Дириҥ кинофикатордара эмиэ ситиһиилээхтик үлэлээтилэр. Оттон Мугудайдаабы (Васильева Л. Д.), Аллараадаабы (Сорокоумов Е. Д.), Бахсытаабы (Никитин С. И.), Хатылыытаабы (Маркова Т. И.) о. д. а. киноустановкалар былаанарын тохтуулар. Киниилэр сүрүн итэҕэстэриниэн нэһилиэнньэ ортотугар агитационнай-маассабай үлэни ситэ ыыппыттара буолар. Бесиэдэлэр оҥоһуллубуттар, кинолекторийдар, киноклубтар үлэлэтиллибэттэр, о. д. а. дьаһаллар тэриллибэттэр, каналента киниилэргэ тиллэр, йэн үөһүн кэмнэ гутуллуута, алдьаныыта үгүстүк таһаарылыннылар.

Сельсоветтар 1984 сыллааҕы социалистическай куоталаһыыларыгар киниэ үлэтигэр бастакы миэстэни Болтоҥо, иккиһи Болугүр, үсүһү Чурапчы ылыллар.

1984 сылга оройуон нэһилиэнньэтин киниэнэн хаарыйыыта аҕыйах суох ыарахаттары көрдөстүбүт.

Бастакытынан, киноустановкалар материальнай-техническэй базалара, үлэлиир дьиэ-уот өттүнэн хаарыллыылара быстар молтох. Холобур, Чыаппараҥа, сельскэй Культура дьиэтэ сабыллан, чаһынай дьиэни куортаммаһан үлэлиигэ күүһэллибиппит. Бахсы Толоонуогар, Соловьевка, Маҥдьахсыгар, Хайахсыкка, Хатылыыга балаһыанньа итиитэн ордуга суох. Дьиэ-уот суоҕунан киноустановкалар үөһүн кэмнэ үлэлээбэккэ туруулара өссө таһаарыллар кутталлаах. Кылаанаахтаабы киноустановкаҕа «Чурапчы» совхоз атыылаһан биэрбит «Кисинон-1М» киноаппарата дефектээх буолан ол кэмнэ үлэлээбэтэҕэ, билигин аны сельскай Культура дьиэтин итиитэр системата тоҥон киниини көрдөрүү эмиэ тохтотулунна. Туһаанныах совхозтар салайааччылара маны, чуолаан, материальнай базаны бөҕөргөтүүнү, болҕомтоҕо ылыллыахтаахтар.

Иккиһиэн, киниэни таһыыга, транспорт суоҕунан, улахан бытаарыы таһаарыллар. Бу бөҕөргөтүүнү эмиэ сөҥнөөн быһаарыахха. Холобур, Эрилик Эристин аатынан совхоз Тарасов П. П. водителлээх автобуһа оройуон киниитэр күн ахсын киирэр да, төһө эмэ көрдөөбөр үрдүнэн, биирдэ да киниини ылбата.

Үсүһүнэн, сельсоветтар исполкомнара киниэ үлэтигэр болҕомтолорун ситэ уурбаттар. 1984 сыл устата Мугудай эрэ сельсоветын исполкомугар бу бөҕөргөтүүгэ анаан-минээн дьүүллэһиллибэт.

Киниэ үлэтэ 1985 сыл тохсунньу 1 күнүттан госплангка киллэриллэн киин быһаччы хонтуруолугар ылыллыбыт. Онон саҥа үүммүт сыл киниэ үлэтигэр болҕомтону ордук күүһүрдэрэ эрэйэр.

А. СИВЦЕВ,
киносеть дирекциятын директора.

Куоталаһыы кыайыылаахтара

Райсовет исполкома оройуон сельскэй Советтарын 1984 сылларааҕы социалистическай куоталаһыыларын түмүктэрин таһаарда.

Куоталаһыы усулуобуйатыгар сельсоветтар тэрийэр-маассабай, хаһаайыстыбаннай үлэлэри, государственнай учреждениелары салайыыларын, общественнай бырааптаах туруга, тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын көрдөтүөнкэлэһиэн былаанын толоруулара, комплекснай спартакиада түмүктэрэ киллэриллибиттэрэ. Куоталаһыы бу көрүүгэ бастакы миэстэни Мугудай сельскэй Совета (исполком председателэ М. Д. Крошкина) ылла. Кыайыылаахха ССКП райкомун, райсовет исполкомун көҥүллэ сылдьар Кыһыл знамята туттарыллар, «Москвич» автомашина фондата ананар. Иккис миэстэҕэ Чурапчы сельскэй Совета (М. И. Белых) тахсыста. Киниэхэ «Юпитер-4 К» мотоцикл фондата бэриллэр. Атыттар куоталаһыы усулуобуйатын толорбөтөхторунан үөһүс миэстэ анаммата.

Бөҕүөлэктэри туспаран оҥорууга сельскай Советтар көрүүлэһиннэриэн аастыт сылга 674 тогуз субботуннуктар тэрийиллибиттэр, 1880 мас олордуулунна, 2404 метр устааах тротуардар оҥоһуллуннулар, штаетниктары оҥорууга, уулуссаҕа көҥнэрүүгэ балачча үлэ ыытылынна. 117 мал саҥа киэн туттан киирдилэр. Ол аҕыс бу көрүүгэ ылыллыбыт бөҕөлөстистибэлэр толоруллубатахтарынан бастакы миэстэ анаммата. Иккиэн Чурапчы сельскэй Совета тахсан көҥүллэ сылдьар вымпел туттарыллар. Үөһүс миэстэҕэ Кытаанах сельсовета (исполком председателэ С. М. Слепцов) таҕыста.

Оройуонна общественность күүһүнэн аастыт сайын 4615 тонна от соҕотуоҥкаланан совхозтарга туттарылынна. Итиэнэ былаан 103,1 бырыһыан толорулунна. Сельскэй Советтар бу көрүүгэ куоталаһыылларыгар былаанын 143,3 бырыһыан толорбут Бахсы сельсовета (исполком председателэ В. Г. Оконешникова) бастаата. Кыайыылаахха ССКП райкомун, райсовет исполкомун көҥүллэ сылдьар Кыһыл знамята туттарыллар, «Юпитер-4 К» мотоцикл фондата ананар. Сезоннаабы сорудаҕын 41,3 бырыһыан куоҕарбыт Болугүр сельскэй Совета (М. М. Диодоров) иккис миэстэҕэ тахсан көҥүллэ сылдьар вымпелы ылла итиэннэ «Дружба» эрбии фондатынан бириэмийэлэнна. Сорудаҕын 122,8 бырыһыан толорбут Хоптоҕо сельсэй Совета (М. П. Филиппов) үөһүс миэстэлэнэн мебель фондатынан бириэмийэлэнна.

Куоталаһыы кыайыылаахтарыгар ССКП райкомун, райсовет исполкомун Почуотунай грамоталара туттарыллаллар.

Биэргэ үлэлээһин көмөлөөр

ВОЛГОГРАД. Мелиораторлар хаардаах степкэ саҥа сиитирдэр системаҕа трубопроводун 50 тыһыынчатын ситэрэр метрин иһэртилэр. Кыһыҥҥы кэмнэ магистраллы туттуу наадыйдаах үрдүк тэтимнэн киниилэр аан бастаан ситистилэр. Мелиораторлар үрдүк кирбиилэри ситиһаллыргар киниилэр хаһаайыстыбалар коллективтарын итиэннэ олор шефтээх промышленнай предприятиелэрин кытары сүбэлэһэн биэргэ үлэлээһиннэрэ көмөлөстө. Колхозтар уонна совхозтар тутаччыларга транспорт средстволарын сыһыараллар, объектларга механизаторлары уонна шоферлары ыыталыыллар.

Тутуу бөдөҥ системаларга эрэ буолбакка, аччыгый объектларга эмиэ далаһыннаахтык ыытыллар.

(ССТА).

Сибээс узелын коллективын 1985 сылга СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

Бородууксуйаны оҥорон таһаарыы уонна тарифнай дохоту киллэрии сыллааҕы былаанарын 100,1 бырыһыан толорорго. Ол иһигэр:

— РСФСР, Саха АССР Верховнай Советтарыгар уонна олохтоох Советтарга быыбардары көрсө сибээс отделениелара барыы иккэ ыйдааҕы сорудахтарын толороллорун ситиһиэхпит;

— Улуу Кыайыы 40 сылын туолуутун чиэһигэр тарифнай дохоту киллэрии түөрт ангар, телефон уонна радио точкаларын иллэрии биис ыйдааҕы былаанынаан толоруохпут;

— бородууксуйа байҕа туруор сыанатын 0,5 бырыһыан намтатыахпыт;

— 2 центнер солирканы, 300 киловатт-чаас электроэнергиины кэмчилиэхпит.

«Союзпечать» оройуоннаабы отделениета табаар эргиирин былаанын 100,1 бырыһыан толоруоҕа. Ол иһигэр:

— бочуобка сүрүннүү 100,1, розничнай табаар эргиирин сорудаҕын 100,2 бырыһыан;

— телефонунан сибээс станцияларын эбэтэр сорудаҕын 100,1 радиоточкалары киллэрии былаанын 100,2 бырыһыан.

Нэһилиэнньэни сибээс уонна почта оҥотунан хаарчыйыы культуратын уонна хаачыстыбатын туспарыахпыт.

Шефтээх «Чурапчы» совхозпутутар общественнай сүөһү аһылыгын соҕотуоҥкалаһыынаа 100 үлэ күнүн оҥоруохпут.

Сыл түмүктэрин дьүүллэһэллэр.

КЫАҺЫ ТОЛОРУ ТУҺАНЫАХХА

Ааспыт субуотаҕа «Мындаҕаайы» совхозка производство бастыҥнарын слета буолла. Пятилетка тордүс сылынаҕы үлэ түмүктэрин туһунан дакылааты совхоз директора В. И. Чичигинаров оҥордо.

Сүрүн түмүктэр ханныктарый? Уопсайынан, совхоз ааспыт сылы 175 тыһ. солк. барыстаах түмүкпүтүнэн.

Үүтү государствоҕа туттарыы былаана 165,4 тоннанан аһарылынна. Былааны таһынан 6,2 тонна эт туттарылынна. Түүлэҕи туттарыы сорудаҕа 3 тыһ. солк аһары толорулунна. 800 гектардаах баанынаттан ортотунан 10,8 центнер үүнүү ылыллан, валовойунан 266 тонна көмүс туорах былааны таһынан хомулунна. Маныаха М. М. Дьячковскай уонна Г. Д. Николаев салайар звенолара ордук ситиһиилэннилэр. Д. М. Ноев уонна Д. Д. Егоров звенолара гектартан туһаанныаҕынан 347—252 центнер күөх маассаны хомуйаннар ыанньык ынах баһыгар 2,5 тонна сиилэс бэлэмнэнна.

От хомууругар 17 звено туруоруллубута, барыта 309 киһи кыттыбыта. Онтон 8 звено былааннарын аһарбыттара. Ордук үчүгэй көрдөрүүнү М. Д. Николаев звенота ситиспитэ: хас биирдии киһитигэр 179-туу тонна оту соҕотуопкалаабыта.

Г. К. Гермогенов комсомольскай-ыччат звенота 139-туу тонна, Д. Д. Петров коллектииванын үлэлиир коллектива 48,6 тонна, оттон үлэ уонна сыныйалаах лаавырдарыттан Д. М. Сидоров 5,5 тонна уонна Г. Н. Собакин 6 тонна оту хас биир киһиэхэ тикэрдиэн оттоотулар.

Оттоһуҥнга сүрүннээн, туох итэҕэс баарый? Совхоз үрдүнэн саҥа технология туттуллубата. Оту престэаһын, Исаков ньыматын күрдьүк прогрессивнай ньымалар туһаныллыбатылар.

Аммаа сирэ быйаны биэриитин үрдэтиҥэ үлэ балачча ыытыллар. Ходуһаҕа, бааһынаҕа минеральнай уоҕурдууну киллэрии биллэрдик көҥэтиллиннэ. Быттыҥа хочотун уоҕурдан, үрдүк үүнүү ылыллыбыт. Мындаҕаайы, Бос Куобэйи, Саһыл Сыһыы хочолоруттан гектартан 20-лии центнер үүнүү хомулунна. Иннинитин үлэ бу хайысханан күүскэ ыытыллыаҕа, эдэх сыллаах оттору ыһыы салгыы көҥэтиллиэҕэ.

Общественнай суоһуу интинтин сүрүн көрдөрүүлэриттэр совхоз былааны толорон иһэр: 1983—1984 с. с. кыстык түмүгүнэн оройуоҥна кыайыылааҕынан тахсыбыта, оттон 1984 сылга социалистическай куоталаһыыга Субуруускай аатынан совхоотан 0,14 баллынан хаалан иккис буоллубут.

Үүтү ылыыга совхоз 6 ферматтан 4-дэ, 49 ыанньыксыттан 36-та сыллааҥы былааннарын толордулар. «Сардаҥа» уонна Кыстык Кугда I корпуһун коллективтара 2000-лаах кирбиини ылылар. Совхозка бастакынан Егор Гавриильевич Собакин 3000-лаах кирбиини аһарда. 2000-лаах кирбиини 13 ыанньыксыт ылла. Ол эрээри совхоз Болугурдааҥы отделениетын ыанньыксыттара уонна бостуукталара мэччирэҥ ыйдарыгар фуражнай ынах ахсыттан 1000 кг үүтү ылыргa, онон ааспыт сыллааҥы көрдөрүүнү 140-нуу кг-нан аһаран ылыммыт эбиэскилистибэлэрин толорбоккө, оройуоҥнга биэрбит тылларыгар турбатылар.

Совхоз суоһуу интинитигэр туох кыахтары ситэ туһаммата, мүччү тутта? Ньирэй деловойа 65 бырыһыаҥнга тэҥнэстэ, эбэтэр быыланнаах 93 ньирэй ситэ ылылыыбата. Өскөтө совхоз 900 ынаҕын тиэрэ ыабыта буоллар, эдэх үүтү ордук ылыа этэ. Суоһуу коммьюнэн элүүтэ оссо да эдэх, ангардас онтон совхоз 45 тонна эти сүтэрдэ. Ынаҕы буоһатыы ааспыт сылга балачча үчүгэйдик тэриллэн, быйыл бастакы кварталга 600-тэн тахса ынах торуҥа күүтүллэр.

Эти ылыы кэскилэ—субан суоһуну көрүүгэ. И. И. Сергеев звенота 200 ыччат суоһуну көрөн-харайан 45-һин 50 бырыһыаннаах надбавкаҕа туттарда, биир тебэ орто ыйаанына 423 кг тэҥнэстэ. Борооску кэрэччүлэр совхозка барыта 91 тыһ. солк. ыраас барыһы биэрдилэр.

Хаһаайыстыба биир барыстаах салаатынан сылгы интинитэ буолар. Кулун деловойа 78,4 бырыһыаҥнга тэҥнэстэ. Ол түмүгэр 157 тонна сылгы эти туттарылынна, ити совхоз туттарбыт этин 40 бырыһыанын ылар. Маныаха 30-тан тахса сыл сылгыһыттаабыт В. Х. Павлов курдьүк звеньевойдар үүтүлэрэ-этиилэрэ улахан.

Автопарк коллектива 1 мил. 222 тыһ. тонна-километры оҥордо. Итиччэ үлэни «Чураччы» совхоотан Н. В. Потапов курдьүк чулуу уһуйах шофер толоруон сөп. Оттон маннык 25 шофер баар. Ангардас ити даҕаны техника кыаһын ситэ туһамматы көрдөрөр. Сыл устата шофердар Т. В. Саввин 134, Т. А. Кардашевскай 52 күнү оромуоннаах туран таҕыстылар, онон биирдэрэ сыл аҥара, иккиһэ сыл чиэппэрин кэриҥэ совхозка туһаны биэрбэтилэр.

Совхоз капитальнай тутуулуу балачча ыытта, 710 тыһ. солк. тутар-таҥар үлэ толорулунна, алта объект үлэҕэ киллэрилиннэ. Соловьев отделениетыгар туспа тутуу бригэадэтэ тэриллэр. Онуоха шефтээхтэр көмөлөөн эрдэллэр. Чульманнааҥы ГРЭС Мырылаҕа таҥкертан-уматыгы быыһаччы цистерналаргэ кутарта аннан турбалары оҥордо, оскуола итэтэр систематыгар эмиэ оборудование буолан биэрдэ—барыта 25 тыһ. солк. үлэни толордо. Быйыл эмиэ итиччэ суумалаах үлэҕэ дуогабар түһэристилэр.

Быйыл совхоз 529 гектарга туорахтаах культуралары ыһар, 560 тонна үүнүүнү хомуйар, 471 гектарга эдэх сыллараах оттору ыһар былааннаах. «Сигма» системата үлэҕэ киирдэҕэ. Былааны таһынан 227 тонна оҕуруот аһа атыыланыаҕа. Суоһу интинтин салгыы сайыннаран совхоз 395 тонна эти, 1215 тонна үүтү государствоҕа туттарыара. Былааны таһынан 180 тонна үүт соҕотуопкаланыа. Аҕыс квартираалаах олорор дьиэ тутуллуоҕа, 150 киирэйгэ этиилэриигэр ис кыахтары таба туһаныыга улахан болҕомтолорун уурдулар. В. Х. Павлов сылгыга оту тиэйиигэ тракторы туһанар барыстааҕын, М. И. Сергеев суоһу боруодатын туспарыыга болҕомтолоохтук сыһыаннаһар наадалааҕын, сиилэсчиттэр звеньевойдара Д. М. Ноев ходуһаны ыраастык тутар, оту тохпот-хорбот туһугар көбиһиини кэлимник чөмөхтөөн ыытар табыгастааҕын бэлиэтээтилэр. Мунньахха барыта 8 киһи тыл этте.

Бастыҥнар түмсүүлэриттэр шефтээхтэртэн Чульманнааҥы ГРЭС уонна райпотребобщество делегациялара сырыттылар. Слет үлэтигэр райсовет исполкомун председателин солбуйаччы В. М. Неустроев кыттыыны ылла уонна тыл этте.

Слет кыттыылаахтара совхоз 1985 сылга социалистическай эбиэскилистибэтин биир саалаан биһиргэтилэр.

Түмүккэ үөрүүлээх быһыыга-майгыга В. М. Неустроев кыстык ааспыт ыйдарыгар суоһу интинитэр социалистическай куоталаһыыга оройуоннга иккис миэстэлэммит совхозка ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун көҕөрүлэ сылдьар вымпелын туттарда. Совхоз директора В. И. Чичигинаров 1984 сылга совхоз чемпионнарыгар аалай солко дьиэнэлэри кэтэрдиталээтэ, ойдобуннуук бэлэхтэри туттартаата.

Белугурдаары сельскай Культура дьиэтин уус-уран самодеятельностын коллектива слет кыттыылаахтарыгар киэҥ программалаах концеры көрдөрдө.

Семен ПОПОВ,
биһиги анал. норр.

Сорук: ИТЭҔЭСТЭРИ ХАТЫЛААБАККА

1984 сыл түмүктэрин туһунан дакылаатыгар отделение управляющайа М. С. Седалищев Карл Маркс аатынан совхоз, чуолаан киин Одьулуушааҥы отделениетын ааспыт сыллааҥы үлэтин ырытта, мустубут дьон болҕомтотун таһаарыллыбыт итэҕэстэргэ уонна олору туоратыы соруктарыгар туһаайда.

Отделениеҕа фуражнай ынах ахсыттан 1505 кг үүт ыанан былаан толорулунна. Государствоҕа 814 тонна үүт туттарылынна. Түөрт ыанньык ферматтан үһэ, 32 ыанньыксыттан 20-тэ былааннарын толордулар. А. Н. Парфенов, А. П. Дьячковская, Х. С. Дьячковская уо. д. а. ордук үрдүк көрдөрүүлэннилэр. 239 тонна оннугар 239,8 тонна эт соҕотуопкаланна. Итиннэ сылгыһыттар уонна ыччат суоһуну көрөччүлэр өҥөлөөхтөр. Кулун деловой тахсыытын С. Ф. Константинов 94,7 уонна Д. Е. Константинов 86,2 бырыһыаҥнга тиэрдилэр. Борооску кэрэччүлэр В. А. Григорьева уонна Я. И. Лавров, кэргэннии М. Т. уонна Д. Н. Старостиннар, Г. Н. уонна Р. А. Николаевтар атыттарран лаппа ордуктук үлэлээтилэр.

Механизаторлар оройуоҥнга социалистическай куоталаһыыны көрүлэбиттэрэ. Тракторнай парк коллектива эбиэскилистибэтин 107 бырыһыан толордо. И. И. Степанов ДТ-75-нан 3500, А. А. Седалищев МТЗ-нан 2561 эталоннай гектары оҥороннор совхозка саҥа рекордары олохтоотулар. Шофер Б. И. Неустроев 58209 тонна-километры оҥорон рекордсмен үрдүк аатын ылла. Отделение үрдүнэн 30 тонна уматык көмчилэннэ. Сэттэ рабочай совхоз чемпионнарыныа буоллулар.

Икки хонуулаах севооборот киллэрилиннэ. 700 гектардаах баанына туспарыллан оҥоһуллунна. Булчуттар сыллааҥы сорудахтарын 154 бырыһыан толордулар. 15 киһилээх тутуу бригэадэтэ тэриллан ситиһиилээхтик үлэлээтэ.

Ол эрээри баар ис кыахтар ситэ туһаныллыбатылар. Олор хаҥыктарый?

Былааҥнга көрүллүбүт 650 ынахтан 76-та ситэ ыаммата. Ити байэтэ биир кыра комплексканы тэҥнээх. Үүтү ылыыга эрэдэхси үлэлээбин кыаллыбата. Бу итэҕэс фермалар коллективтарыгар да, биирдии ыанньыксыттарга да сыһыаннаах. Үрэх Күөрэ ферматыгар А. Н. Парфенов ынаҕын ахсыттан 2659-туу кг үүтү ылата, оттон киниилиин кэккэлэһэ үлэлиир М. А. Гуляева баара-суоҕа 1340-нуу кг үүтү ылла. Биир молуйуоннан тахса солкуобайга тутуллубут Төнүргэстээх механизацияламмыт комплексын коллектива былаанын тохто.

Ньирэй деловой тахсыыта 48 эрэ бырыһыаҥнга тэҥнэстэ. 90 сүөһү көҥнүнэн өлле. Итиннэ сибээстэн мунньахха рабочай А. Я. Яковлев суоһу боруодатын туспарыыга, искусственнай сиэмэлээбиҥнэ болҕомтону уурар, үлэҕэ эффективнэйдик ирдиир уолдьаспытын туһунан этиитэ сиэрдээх.

Күһүнгү уонна саастыы кэмнэ үүтү сиэнэрэлэтэрдээбин уонна ньирэйгэ нуорманы аһары ыыһардан түмүгэр отделение 49 тонна үүтү сүтэрдэ. Ыаммыт үүт 33 бырыһыана эрэ бастакы суортааҕынан туттарылынна. Наһилиэннэйэттэн ордор үүтү хомуйуу тэриллибэтэ.

Оттоһун уонна сиилэһи угуу былааннара толоруллубакка быйыл суоһу татым аһылыгынан кыстаан турар. Ол үрдүнэн оту графиктан ордук ороскуоттаабын баар. Эбии аһылык соҕотуопкаламмакка хаалла. Фермалар ангардас комбикорм кээнньөрбүтүнэн олороллор, ол даҕаны тиһигэ быстыбаттык оҥоһуллубат. Ити итэҕэһи, чуолаан, рабочай Д. Т. Дьячковскай саҥалаата.

Үлэ режимин кэһии, борогуулааһын таһаарылла тураллар. Ааспыт сылга ангардас борогуулааһыннан 371 үлэ күнэ сүтэриллиннэ. Рабочайдар Сибирякова С. С., Баишева Е. Г. уонна Яковлева М. Н. эффективнэйдик суохтарыттан 14 борооску кэннүнэн өлле.

Туттуу үлэтин тэтимин тургэтэтэр, хаачыстыбатын тупсарар туһугар рабочай В. А. Адамов калим бригэадэлэри тэрийэр уонна киниилэргэ объектары саҕаланыахтарыттан бүтүөхтэриигэр диэри кэлимник туттарар наадалаах диэн этте. Үрэх Күөрэ производственнай учаастагар социальнай-культурнай тутуулар ыытыллыбыттарынан үлэһиттэри олохсуутар ыараабытын, маны сотору камнии быһаарарга бригэдьир М. П. Михайлов туруоруста.

Одьулуун булчуттара пятилетка ааспыт сылларыгар государствоҕа 300 солк. күнү түүлэҕи ситэ туттарбакка, иэстэах эбэлэр. Быйыл итини ситтэрэр эбии дьаһаллары ылыахха, сонор суолуттар эдэрдэри таһаарыахха.

Үлэ тэрээһинигэр эмиэ эдэх итэҕэстэр баалаар. Сезоннай хаһаайыстыбаннай үлэлэргэ үлэһит илии, техника ардыгар сиптоехтук аттарылан туруорулларбат. Холобур, ааспыт сайын Хонду үрэҕэр баара-суоҕа икки звено туруоруллан эдэх сир оттомнокко хаалбыта, үлэ оҥорумтуота кыайан үрдэтиллибэтэҕэ. Итиннэ тустарынан мунньахха рабочай П. Г. Григорьев этиилии этте.

Үлэһиттэри политическай да, экономическай да үөрэхтээбин эрэйиллэрин курдьүк тэриллэ илик. Бастыҥ опыты олохтоохун, аҕа көлүөнэ үлэҕэ үүнэр ыстаарын эдэрдэргэ иитэрии ситэтэ суох.

—Ыччаты кытта үлэ молтох. Спортивнай секциялар үлэлээбэттэр. Сыныйалаҥы тэрийиигэ болҕомто уруруллубат,—диэтэ эдэр рабочай Василий Адамов. Идеологическай хаачыйыыны тупсарыы наадалааҕын туһунан ыччат наставника, сэрии, педагогическай үлэ ветерана М. П. Ефимов эмиэ этте. Ити барыта учуоттаныан, көннөрүллүөн наада.

1985 сыл кирбиилэрэ үрдүктэр. Одьулууннар быйыл фуражнай ынахтан үүтү ылыыны ааспыт сылларыттаабар 70 килограммынан үрдэтиэхтээхтэр. 150 суоһуну 35—50 бырыһыаннаах надбавкаҕа туттарыахтаахтар, 900 тонна сиилэһи соҕотуопкалыахтаахтар, гектар ахсыттан 11-лии центнер бурдуу хомуйуохтаахтар, механизаторлар икки күн көмчилэммит уматыгынан үлэлиахтээхтэр...

Ити барыта сыл бастакы күннэриттэн тэрээһиниэхтик, дьулуурдаахтык, эриэ-дэхси үлэлиири, үрдүк дьиссиплиинэлээх уонна эффективнэстээх буолары эрэйэр.

x x x

Мунньахха совхоз отделениетын коллективын пятилетка түмүктээбинээх сылыгар социалистическай эбиэскилистибэтэ биһиргэнэ, 1984 сыл рекордсменнарыгар уонна чемпионнарыгар, бастыҥ көрдөрүүлээх үлэһиттэргэ наараадалар туттарылыннылар.

М. МИХАЙЛОВА,
хаһыат анал. норр.

ЖЕНЕВА: ДЬОҺУННААХ СӨБҮЛЭҺИИЛЭР

Комментатор колонкалара

Табаарыс А. А. Громыко Женевада АХШ государственнай секретарын Дж. Шульцы кытары көрсүһүүтүгэр тохсунньу 7—8 күннэригэр ситиһиллибит космическай уонна ядернай сэбиэлэнии бобуруостарыгар сыһыанньах буолаары гынар саха советскай-американскай кэпсэтиилэр туһунан сөбүлэһии кэпсэтиилэргэ бастакы хардыыны ыйыар. Делаһай, боччумнаах уонна аһаҕас кэпсэтиилэр хаамыыларыгар өрүүгэр ый ыйанан түү дьүүлэйиэхтээхтэр, аталара уонна миэстэлэрэ сөпкөһүнэриллиэхтээх итии кэпсэтиилэргэ космическай уонна ядернай сэриилэрин — стратегическайдары итиннэ орто мараахха тиийэччилэри -таарыйар бобуруостар комплекстарын киллэрэргэ, өссөҕа итии бобуруостары хаҥатыта сибээстээн көрөргө уонна быһаарарга сөбүлэстилэр.

Итиннэҕэ ССРС кэпсэтиилэр сыалларын — космоска сэбиэлэннэн үлүһүйүүну хаамыытын — уонна сиргэ ону тохтотуу, ядернай сэбиэлэнии хаарчахтаһыытын уонна сарбыйыыта, стратегическай туруктаах буолуулуу бөдөҥсүүстээх сөбүлэһиилэри ырытан онорууну — ситиһэри уе туһалыыларга үөрүннэриэхтэр бир бириэмэлээх, хардыыта сибээстээннээх сөбүлэһии эрэ хаалчыйыыта диэнэн олорурар. Сэбиэлэннэн үлүһүйүүну тохтотуу, ядернай сэриилэр суоһаанын туоратыы итиннэ тиийэр тиийэн ядернай сэриилэр сэбин тоҕуру уонна хаана барытыгар суох оноруу суолунан иннинэ диэки дьиҥнээхтик сыҕарыйыы хаалчыйыыта үөрдэр суол этиллиэх.

ССРС-тэр космическай уонна ядернай сэбиэлэнии бобуруоһун тиэтэхтүк быһаарыыта гранитнай, чэлэн өрүтүнэн тэҥ буолуу итиннэ куттал төгүлүн суох буолуутун принцибэ буолбута уонна маадыр буолуоҕа. Итиннэ — ядернай сэбиэлэнигэ сыһыанньах кэпсэтиилэргэ барыларыгар ытыктаах ытык.

ССРС советскай-американскай кэпсэтиилэргэ принципиальнай конструктивнай сыһыанын А. А. Громыко тохсунньу 13 күнүгэр политическай ырытааччылар болдьхэтүүн кытары бастаатылар быһаарда. Кини Советскай Сэбиэт дипломатыы өйүөр, хардыыта сибээстээх быһаарыылаарга, космоска даҕаны, стратегическай сэбиэлэниилэргэ даҕаны уонна орто мараахха тиийэр ядернай сэриилэр сэбэ даҕаны туһаайыллыбыт быһаарыылары бэлэмнээһиниттэ тиэрдэр туһугар кэпсэтиилэр деловой буолуоларын иҥэн турарын бэлиитэлээтэ. ССРС бэйэтин союзтаахтарын — бырааттыы социалистическай государстволар аатларытын эмиэ кэпсэтэр. Киниэлэр куттала суох буолуулларын интэриэстэрэ эмиэ харыстаныахтарэ.

АХШ-ы ылар буоллахха, кини кэпсэтиилэргэ төһө боччумнаахтык сыһыанньаһыарын, Женевада бойобуоссыыт сыаллары төһө дьиҥнээхтик туоһуйуорун, кини сөбүлэһиилэргэ тиийэргэ төһө бэлэлээбин уонна дьүүлүүрдээбин кэлэр кэм көрдөрүөҕэ. Космоҥы милитаризациялаһыыны бобуу туһунан бобуруоска дьаһал ангара дьаһал диэн суох буолуохтаах. Сир чугаһыналыы куйаарга ядернай сэриилэри сэнэрин тарбатан туруоруу, Вашингтоннаары администрация айаҕаланар «сулустаах сэриилэ» диэн аатланаачыта кини аймахха бүтүнүүтүгэр ыныырык куттальыыны суоһуулар. Итиннэ олох эбэтэр өлүү туһунан этиллэр.

ССРС сэбиэлэннэн үлүһүйүүну тохтотуута, ядернай сэриилэри суоһаанын халбарытыыта туһаайыллыбыт сылаҥата суох охсуһуутун планета норуоттара итиннэ өйүүлэр. Кини үтүө дьүүлүүра киниэлэр тыын интэриэстэригэр сөп түбэһэр. Киниэлэр АХШ-тан эмиэ итиннэ эмиэннэттээх сыһыаны күүтэллэр.

Р. СЕРЕБРЕННИКОВ,
ССТА ырытааччыта.

Улуу Кыайыы 40 сылын көрсө

Олох оргуйар үөһүнэн

Кыһыл суолдьуттар чуолкайдаабыттарынан, фронтка Хоптоҕо уонна Мэлдьэхэй нэһилиэктэриттэн барыта 169 киһи барбыт, синиэлэртэн 96-лара кыргыһыыны хонуутуттан эргиллибэтэхтэр. Биллэгин эл өлбүт буоһуттар оҕолоро, сиэниэрэ күн-дьыл сахардыбыт, хараҥ үүтүнэн сиэгэрдиллибит хаартыскалары харыстаан турэ сылдьаллар. Өйдөбүл өлбөт, өлбөөрбөт.

1942 сыл, бэс ыйын 22 күнэ. Бу күнү Осип Сергеевич хаһан да умнубаттык өйдүүр. Ити күн кини төрөөбүт-үөскээбит Мэлдьэхсититтэн Ийэ дойдутун кэмүскүү фронтка барбыта.

— Урал бир улахан куоратыгар ааыс хоммунут, онтон быһа фронтка барбыппыт. Сатыы айаннаабыппыт. Туох баар обуоҕуттуу, бойобуой сэбэлэрэ-сэдэхтэрэ сүгэн иҥэр буолаҥныт өлүс ыарахан этэ. Сайыны быһа айаннаан күүһүн Сталинград чугаһыгар тиийбиппит, Ырыа-дьүдэйин сүрдээх этэ. Бүдүк сонуохтарынан сэбэн айаннаабыппыт, лоҕуор туораҕтаах олгон үүнүү хомуллубатах этэ. Оту иэрийэн ыаан котелокпутугар кэриэрдэн сиир буолаарбыт.

Итэ сыл ахсынньы 5 күнүгэр Сталинград оборонитигар киирбиппит. Түүн аайы уоҕа отун күрдьүк эрбэҥнинэн бүрүлэ үүммүт 6-лыы метр сири хаһан о туох диэки сыҕарыйан испитигэ, бойобуой сэбэлэрэ-сэдэхтэрэ ыраахтаан тыаһа күн-түүнүнэс. Куорат диэки, төрүөт тобор күрдьүк ыныырыктаах тыастары кытта уот күрбүү ере үөүүрэн тахсыыта. Хара хоторук ол турааччылары үлүү ытыйбыта... Саллаат өйдөөн кэлбитэ, аттыгар турбут табаарыыа хаан-биллик буолан моҥхо сытара, атыттар суох этилэр...

Осип Сергеевич фронтан эрдэлэн кэлэт, биэс сыл суоһу интинтигэр, онтон хонуу үлэһиттэригэр бригадынырдэбитэ. Кэнники сайыны оттуур, кыһыны Аллаах Үөн диэки таһаҕас тахсыһар буолбута. Кини дьүүлүүрдээх үлэтэ хас даҕаны медальларынан, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуотунай грамоталарынан бэлиэтэммита.

— Түөрт оҕолооҕум. Улахан уолум геолог этэ, дьиэ-уот тэриэн баран өлбүтэ. Иккис уолум Иван механизатор. Бир кыыһым Матрена Эльгээйгэ олорор, пенсиядаа тахсыбыта. Парасковья маннык баар, эмиэ оҕолоох-уруулаах,— Осип Сергеевич саас сааһынан кэпсиир. Кини кыара кыһыын Парасковья Осипова Тарабукинаны (билигин Дмитриева) ССКП XXII съезһын делегатын, оройуон үлэһиттэрэ үчүгэйдик билэллэр. Урдук мын маастара осео 60-с сылларга сардаанныларыгар фуражнай ынаҕын ахсыыта 2834-түү кг үрүн ылгын ылан барыбытын үөрдүбүтэ. Кырдьаҕас саллаат билигин 15 сиэнэах.

Киниттэн олох эстафетатын ыччаттара ылыахтара.

М. МИХАЙЛОВА.

Снимокка: О. С. Тарабукин.

ХАТЫҺЫЫЛААХ КҮРЭХТЭҺИИЛЭР

Аҥаардыы субуотаҕа уонна баскыһыанньаҕа Чурапчы сэлиэнньэтигэр Орджоникидзевскай оройуон уонна биһиги оройуоммут спортсменнарын дуобакка, саахымаакка уонна остуол теннисигэр табаарыстыы көрсүһүүлэрэ буолла.

Саахымаакка 12,5 очкону ылан ыаллыыттарбыт кыахтаахтык кыайдылар. Волгоград куоракка ыытыллыыбыт уоранааччылар саахымаакка Бүтүн Союзтаабы күрэхтэһиилэрин кыайыылаара VI кылааска уоранааччыта Таня Андросова (Орджоникидзевскай) күрэхтэһиини ордук көрдөстө. Биһиги оройуоммут чаһчыт комсомолбыт Мария Яковлева эмиэ ситиһиилээхтик оонньоото. Эр дьоннорго бастакы разрядтаах Антон Андросов (Орджоникидзевскай) ордук үчүгэй түмүктэри ситистэ.

Остуол теннисигэр биһиги спортсменнарбыт Александр Егордуров уонна Светлана Баширова хотторуута суох оонньоотулар, оттон Анатолий Архипов утарылаһаччытын 1:2 ахсаанынан кыайда.

Онон уопсай түмүккэ оройуоммут хамаандата кыайыылаарынан тахсан Бочуотунай грамотанан наҕараадаланна.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимокка: дуобатчыттар (хаастан) Игорь Никифоров уонна Петр Калачев көрсүһүүлэрэ.

Автор фотота.

ЧАКЫРДАР — ИККИС ТӨГҮЛЛЭЭН

Соторутаабыта Чурапчы сэлиэнньэтигэр «Үрүҥ ладья» бириинигэр күрэхтэһиигэ 14 оскуолаттан 70-са элэр саахыматчыт кыттыбыт.

Күрэхтэһии былаадыкы былыырынан ыыйыллыахтар — Чакыр аҕыс кылаастаах оскуолатын уоранааччылара кэтэхтүлэр.

Күрэхтэһии иккки бөлөҕүнэн ыытыллыбыт. Бастакы бөлөхтө Чурапчы орто оскуолатын уоранааччылэрэ кыайыыны сүрүннүлар. Иккис бөлөхтө Хайахсыт уонна Чакыр саахыматчыттара таҥнастилэр, онон киниэлэр сиргэй көрсүһүүлэригэр чакырдар 3:2 ахсаанынан кыайан финалга тарыстылар.

Финалга Чакыр спортсменнара чурапчылары баар баллыыннан сабырыйан чемпионнаттылар уонна республикатаабы күрэхтэһиигэ кыттар быраабы ылылар. Үһүс миэстэҕэ — хайахсыттар.

Бэйэлэрин дуоскаларынан чемпионнаатылар: бастакы бөлөхтө — Устин Софронов (Амма), Муся Каженкина (Хатылы), Дима Макаров, Павлик Монастырев уонна Аля Решетникова (Чурапчы), иккис бөлөхтө — Арчан Петров уонна Вера Борисова (Хайахсыт), Коля Макаров (Сылаҥ) уонна Тарас Синцев (Мугудай), Вера Ефремова (Чакыр).

Кыайыылаах хамаандаҕа «Үрүҥ ладья» көҥөрүлэ сылдьар Кубок туттарылынна. Чемпионнар уонна призердар дипломнарынан наҕараадаланнылар. Спортивнай разряд нормаатын толорбуттарга туһаанна^х киниискэлэр туттарылыннылар.

П. БАРАХСАНОВ,
күрэхтэһии судьуйата.

Спорт ○ Спорт ○ Спорт ○

Дуобакка ыаллыыттары 5 очконан сабырыйан хоттубут. Маныаха спорт маастара Михаил Николаев уонна маастарга кандидат Петр Калачев тахсыылаахтык оонньообуттарын бэлиэтэлээх сөп. Петр Калачев спорт маастара Игорь Никифоровы кыайыыта көрдөччүлэри астынарда.

Редактор
А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Олоҕу-дьаһаҕы хааччыйыы управлениетын сварочнай сыа ба ыһыҥнаах кэмҥэ тимирэҕэ олбуор, калитка ааннарын оҕорууга нэһилиэнньэттэн сөкөөһүлэр.

Оҥорторор баҕаалаахтар кэлэн кэпсэтиҥ.

Администрация.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. **ТЕЛЕФОННАРБЫТ:** редактор — 21-332, отделлар — 21-265, уопсай 21-505.

«Сана олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. № ЗАКАЗА 8. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3455.